

El llenguatge Aviat i d'hora

6/xii/1978

Existeix actualment una forta tendència a l'ús de l'adverbi aviat en casos en què escauria més usar d'hora. Aviat i d'hora expressen, certament, conceptes afins i concurrents i són possibles aquelles situacions i circumstàncies en què convingui, indistintament, l'ús de totes dues formes. Tanmateix, importa de conèixer exactament el significat de cada forma per tal de poder-hi recórrer adequadament en tots aquells casos en què calgui expressar cada idea d'una manera precisa i distinta.

Aviat significa «sense trigar gaire» i d'hora «a una hora relativament poc avançada». Però, en realitat, en tots dos casos es tracta de conceptes relatius. Aviat tant pot ésser «d'aquí a cinc minuts» com «d'aquí a tres setmanes», segons els casos, i quan diem d'hora ens podem referir, anàlogament, a qualsevol hora del dia: a les sis del matí és d'hora si es tracta de llevar-se però a les vuit del vespre és també d'hora si és l'hora en què comencem a sopar. Notem, en tot cas, que aviat és un concepte àmpilament temporal i que d'hora és un concepte estrictament horari.

Quan es tracta, per tant, de referir-se a l'hora en què ens llevem o anem a dormir, en què fem els diversos àpats de cada dia, en què ens posem a treballar o pleguem, en què comença un espectacle, una conferència, un míting, etc., l'adverbi que de fet hi escau és d'hora. I llevar-se aviat, dinar aviat, començar aviat, arribar aviat, etc., significa, més pròpiament, fer aquestes accions sense trigar gaire a partir del moment en què es diu o d'un altre al qual hom es refereix. Podríem dir, per exemple, Començarem aviat, perquè ja és molt tard.

Remarquem, d'altra banda, i d'acord amb aquest darrer exemple, que el contrari de d'hora és tard: Els uns es lleven d'hora i els altres se lleven tard. Nosaltres dinem molt d'hora però ells dinen molt tard. El contrari de aviat en canvi, s'ha d'expressar per mitjà d'una perífrasi amb els verbs tardar o trigar: Encara tardaran a començar. Ell diu que vindrà aviat però ja et dic jo que trigarà molt.

Albert Jané